

Programma 5 Economie, Kennis en Talentontwikkeling

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Afgelopen zomer werd [bekend](#) dat Nederland wederom tot de drie meest innovatieve landen behoort van Europa. Nederland staat derde op de [European Innovation Scoreboard \(EIS\)](#) van de EU, achter Zweden en Denemarken. Wel moet worden gezegd dat onze bijbehorende relatieve score al een aantal jaar op rij daalt, waarmee de innovatiepositie van Nederland is afgenomen t.o.v. het EU-gemiddelde. De nu nog goede positie van ons land komt vooral door onze wetenschap, opleidingen, digitalisering en publiek-private samenwerking. Op nationaal niveau blijven investeringen in onderzoek & ontwikkeling (R&D) en innovatie nodig om een sterke positie in de toekomst vast te kunnen houden.

Andere EU-landen en zeker landen van buiten Europa zetten immers meer stappen als het gaat om technologie en innovatie. Per saldo gaan we achteruit en dat is zorgelijk voor onze toekomstige welvaart, het vestigingsklimaat, maar ook onze veiligheid, aldus de minister van EZK. Een duidelijk signaal, dat oud ASML-topman Wennink in zijn [rapport](#) ook stevig naar voren bracht. Het kabinet heeft plannen in de maak om samen met bedrijven, kennisinstellingen en andere organisaties het tij te keren, bv. door de oprichting van het Agentschap voor Disruptieve Innovatie (NADI), de Nationale Investeringsinstelling (NII), stimuleren van productiviteit en talent.

De parallel met Brabant, dat een belangrijk aandeel heeft in de Nederlandse innovatiescore, is gemakkelijk te maken. We werken samen met het Rijk aan de genoemde plannen en we blijven investeren in de Brabantse innovatie- en concurrentiekracht, zoals in de financiering en ondersteuning van innovatieve start- en scale-ups, het vormen van coalities rondom innovaties voor maatschappelijke missies, de doorontwikkeling van onze innovatiecampussen en in het vergroten van de arbeidsproductiviteit. We brengen daarvoor focus en massa aan om het nationale belang te dienen, onder meer met andere provincies met dezelfde kenmerken als Brabant waar het innovatieve industrie betreft, zoals met Gelderland en Overijssel.

We hebben de afgelopen periode voortvarend gewerkt om onze beloofde resultaten voor 2027 te realiseren. Zo hebben Eurocommissaris Hoekstra, staatssecretaris De Bat en gedeputeerde Van Gruijthuijsen samen met CEO van Thorizon Lauwers in juni [het startsein gegeven](#) voor het inrichten van een testlocatie voor een gesmoltenzoutreactor op de High Tech Campus; hebben we in het voorjaar het 'beroepensfestival' [Skills The Finals](#) mede mogelijk gemaakt en hebben we de Brabantse prijswinnaars vervolgens gehuldigd; zijn er in- en uitkomende bezoeken geweest rondom waterstof- en elektrolyse-technologie met Duitse en Belgische deelstaten; hebben we een project rondom zorgrobotica t.b.v. het verhogen van de arbeidsproductiviteit gefinancierd; en heeft de provincie in juni samen met de BOM een seminar georganiseerd over Economische samenwerking met Oekraïne ('Unlocking Opportunities: Dutch-Ukrainian Innovation & Business Collaboration').

Wat willen we bereiken?

Brabant is een vooraanstaande speler in het Europese innovatiesysteem

Indicatoren:

- We streven naar een structurele top-15 notering in de Regional Innovation Scoreboard van de Europese Commissie in 2030

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Regional Innovation Scoreboard (RIS) van de Europese Commissie is een gerenommeerde lijst van de meest innovatieve regio's in Europa (250 regio's in totaal). Voor 2026 zijn (nog) geen cijfers bekend. In 2025 zijn we gezakt naar positie 26 met 146,2 punten, ten opzichte van positie 19 met 140,8 punten in 2023. Onze totaalscore is dus verbeterd, wat betekent dat we op alle indicatoren gezamenlijk zijn gegroeid, maar andere Europese regio's zijn sneller gegroeid dan wij. Noord-Brabant behoort weliswaar nog steeds tot de zogenaamde 'Innovation leaders' van Europa, maar we beginnen ons wel zorgen te maken of we een top-15 notering in 2030 gaan behalen.

Het is daarom van belang dat we, nu en in de toekomst, blijven investeren in de randvoorwaarden voor ons vestigingsklimaat en in technologievelden waarin we uitblinken .

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren en faciliteren van het Brabantse MKB om innovatieve producten op de markt te brengen die bijdragen aan (een van de) vijf missies of de ontwikkeling van sleuteltechnologieën

Indicator	2026	2027
We ondersteunen per jaar 200 kleine of middelgrote MKB'ers (op basis van de MIT-regeling samen met het rijk) die werken aan innovatie voor nieuwe producten, diensten of productieprocessen	200	200

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

De openstelling voor MIT Zuid Haalbaarheidsprojecten is geopend in april 2026. Er zijn 442 aanvragen ingediend en daarmee is het subsidieplafond overvraagd. Begin juni zijn 149 projecten beschikt. Op 9 juni jl. was de openstelling voor R&D-samenwerkingsprojecten. Het is bij dit schrijven nog te vroeg om iets te melden over het aantal aanvragers en het aantal gehonoreerde projecten. Wel kunnen we met enige zekerheid zeggen dat 200 MKB'ers worden bediend met deze regeling. Tevens kunnen we melden dat we met de provincies en het Rijk in gesprek zijn hoe we de MIT-regeling in 2027 gaan uitvoeren, vanwege een aangekondigde bezuiniging bij het Rijk.

Mogelijk maken en stimuleren van doorbraken en toepassingen van nieuwe technologieën door de ontwikkeling van nieuwe Brabantse coalities en de uitbouw van bestaande coalities

Indicator	2026	2027
In 2027 hebben we voor alle missies technologische doorbraken en nieuwe toepassingen (mede) mogelijk gemaakt met nieuwe coalities	3	2

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 hebben we verder ingezet op het versterken van Brabantse innovatie- en concurrentiekracht door het mogelijk maken van innovatieve projecten en coalities met partners. We hebben onder andere een impuls gegeven aan opschaling Plantbased Biotechnologie binnen de innovatiecoalitie Eiwittransitie en binnen de Missie Energietransitie aan het verslimmen van de logistieke supply chain. Via de Missie Veiligheid zijn projecten uitgewerkt conform het Actieplan Missie Veiligheid. Binnen de High Tech Aanpak hebben we projecten gesubsidieerd die bijdragen aan de versterking van de high tech concurrentiekracht. En in het kader van de innovatiecoalitie Nucleaire Energie is het startsein gegeven voor het inrichten van een testlocatie voor een gesmoltenzoutreactor op de High Tech Campus in Eindhoven.

We organiseren internationale innovatie samenwerkingen

Indicator	2026	2027
Aantal bedrijven en kennisinstellingen die actief betrokken zijn bij door ons georganiseerde internationale ontmoetingen.	100	100

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In de eerste helft van het jaar hebben we middels verschillende in- en uitgaande bezoeken al meer dan 75% van het aantal ten doel gestelde bedrijven en kennisinstellingen weten te verbinden met potentiële innovatie ondernemingen en kennisinstellingen in het buitenland. Dit deden we op het thema waterstof zelfs in meervoudig verband met Baden-Württemberg, Saksen en Beieren. Met de Duitse deelstaten zijn ook verbindingen tot stand gekomen op het gebied van Industrie 4.0, scale-up beleid, en semicon. De Brabantse Innovation Day heeft het Japanse en Brabantse ecosysteem op hightech samengebracht. Daarnaast hebben we in Brabant buitenlandse delegaties ontvangen op verschillende thema's en hebben we de brug weten te slaan ten behoeve van economische kansen tijdens de Oekraïneconferentie.

Wat willen we bereiken?

Brabant heeft internationaal een uitstekende economische concurrentiepositie.

Indicatoren:

- We streven naar een top-15 notering in de Regional Competitiveness Index van de Europese Commissie in 2030.
- % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar (BBV-verplichte indicator)

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Sinds 2022 is de Regional Competitiveness Index nog niet geüpdatet. Brabant staat sindsdien op de 4e positie met 140,6 punten. Dat is een flinke stijging ten opzichte van 2019, toen Brabant nog plek 20 (137,6) bezette.

Volgens het CBS groeide het BRP van Brabant in 2024 (laatstbekende cijfer) t.o.v. het jaar ervoor met 0,7%. In 2023 was dat 0,5%, tegenover een krimp van -0,6% landelijk. Noord-Brabant is in Nederland groeimotor voor banen, bnp en arbeidsproductiviteit. Er wordt een bruto regionaal product verdiend wat neerkomt op ongeveer 15% van het nationale bruto binnenlands product.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inspelen op uitdagingen en belemmeringen voor het Brabantse vestigingsklimaat

Indicator	2026	2027
We hebben voor drie schaarstevraagstukken, strategische perspectieven ontwikkeld en geïmplementeerd.	1 ontwikkeld	3 geïmplementeerd

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Rapport Wennink heeft opnieuw onderstreept dat het creëren van de juiste randvoorwaarden en het wegnemen van belemmeringen voor het vestigingsklimaat van groot belang is. Inmiddels is het Ruimtelijk Economisch Handelingsperspectief opgesteld, dat een integraal antwoord moet bieden op complexe opgaven in het ruimtelijk en economisch domein. Daarnaast blijven we inzetten op ruimtelijke randvoorwaarden voor een toekomstbestendige innovatieve economie. Zo investeren we als provincie in de verdere ontwikkeling van de Automotive Campus, dragen we bij aan de vastgoedontwikkeling en ondersteuning van het onderhoudscluster voor luchtvaart op Business Park Aviolanda, en werken we samen met het Rijk aan het nationaal strategisch profiel voor het haven- en industriecluster Moerdijk. Op basis van het onderzoek “Waardeketens in beeld” wordt verdiepend onderzocht welk type ruimte nodig is voor belangrijke Brabantse waardeketens en hoe de ruimtelijke spreiding daarvan eruitziet. Daarbij wordt de samenhang gelegd met relevante ruimtelijke trajecten, zodat ruimtevragen vanuit economische ontwikkeling tijdig en integraal worden meegewogen.

Ontwikkelen, benutten en behouden van voldoende talent op alle niveaus

Indicator	2026	2027
We hebben onze aanpak om afgestudeerden te behouden voor het Brabantse MKB in tekortsectoren herijkt en geïmplementeerd.	Aanpak gereed	Aanpak geïmplementeerd

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 hebben we ingezet op activiteiten die bijdragen aan de zichtbaarheid van praktisch talent en vakmanschap. Voorbeelden hiervan zijn de provinciale betrokkenheid bij Skills The Finals (gericht op VMBO en MBO), het project Crafted en de betrokkenheid van mbo-instellingen bij BOOST en regionale innovatie-ecosystemen. Hiermee wordt gewerkt aan een betere aansluiting tussen talentontwikkeling, praktisch onderwijs en de arbeidsmarktbehoefte in Brabant. De genoemde aanpak in de indicator wordt momenteel op wenselijkheid en actualiteit getoetst bij stakeholders.

Versterken van het fundament van de Brabantse data-economie, door inzet op de datamaturiteit van het stuwend MKB, het opleiden en behouden van datatalent, het verbeteren van de digitale infrastructuur en het verhogen van onze cyberweerbaarheid

Indicator	2026	2027
In 2027 zijn 1.000 innovatieve MKB-bedrijven geadviseerd en begeleid over digitale transformatie en andere transitithema's	250	250

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Inmiddels (zomer 2026) hebben de Brabantcoaches maar liefst 788 bedrijven in Brabant geadviseerd over thema's als data en AI, cyberweerbaarheid, circulariteit, arbeidsproductiviteit en Leven Lang Ontwikkelen. We liggen dus goed op koers richting 2027. Verder is het Brabant House of Cyber van start gegaan evenals het AI supercomputing initiatief Brabant.

Wat willen we bereiken?

In de Brabantse samenleving plukt iedereen de vruchten van economisch succes.

Indicatoren:

- We streven ernaar om in 2030 op de CBS-indicatoren voor brede welvaart 'bbp per hoofd bevolking' en 'Opleidingsniveau' beter dan wel gelijk te scoren ten opzichte van 2020 (startdatum Beleidskader)
- % bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid) (BBV-verplichte indicator).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De indicator behorende bij BBP per hoofd van de bevolking in Noord-Brabant laat op basis van de beschikbare CBS-cijfers een positief beeld zien. Dat bedraagt in 2024 (laatst bekende cijfer) voorlopig € 64.658. Ook het opleidingsniveau ontwikkelt zich positief: het percentage van de Brabanders in 2024 dat een HBO of WO opleiding heeft afgerond als hoogst behaalde onderwijsniveau is gestegen van 29,9% in 2020 naar 32,2% in 2024. Dit ligt iets lager dan het landelijke percentage van 33,3% (2024). Het percentage van de Brabanders dat een MBO1 opleiding heeft afgerond (dan wel een vmbo, havo of vwo-onderbouw) is 17,7% (tegenover 19,3% in 2020) en het aandeel dat een MBO2-4 (dan wel havo of vwo) heeft afgerond als hoogst behaalde onderwijsniveau is 41,2% (ten opzichte van 42% in 2020). De bruto arbeidsparticipatie bedroeg in 2025 76,5%. Dat is iets hoger dan het landelijke percentage in datzelfde jaar (76,2%).

Wat gaan we daarvoor doen?

Verhogen van de welvaartsniveaus in alle Brabantse regio's door de kracht van de ene regio te verbinden aan de andere regio

Indicator	2026	2027
We hebben met de regio's afspraken gemaakt en een aanpak ontwikkeld die ervoor zorgt dat we meer hoogwaardige industrie voor Brabant behouden.	Aanpak gereed	In uitvoering

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

We ondersteunen en vergroten samen met de BOM en regionale triple helixorganisaties via de Brabantse Economische Agenda de veerkracht van het innovatieve mkb. Zo stroomlijnen we het Brabantse en regionale startup-ecosysteem en coördineren we via de BOM de aanpak van de Brabant Coaches met de vier triple helixorganisaties, en werken we aan nieuw en toekomstig verdienvermogen in waardeketens die alle Brabantse regio's raken. Op dit moment onderzoeken we de belangrijkste Brabantse waardeketens, hoe deze geografisch zijn verspreid en hoe we deze in de toekomst kunnen faciliteren. Hierover zijn we ook in gesprek met de Brabantse regio's en de bijbehorende triple helixorganisaties. Daarnaast hebben we met het ruimtelijk-economisch handelingsperspectief gewerkt aan een aantal aandachtspunten om dit te faciliteren. Hier bouwen we dit jaar op voort.

Opstarten en/of uitvoeren van projecten gericht op innovatie in de zorg en/of preventie (bijdrage programma EKT aan Beleidskader Gezondheid)

Indicator	2026	2027
Aantal projecten	1	1

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Ter bevordering van de gezondheid van de Brabander is een aantal projecten gefinancierd, zoals op gebied van medische patches (slimme, draagbare toepassingen die bijdragen aan preventie, monitoring en efficiëntere zorgverlening), zorgrobotica (ten behoeve van het verhogen van arbeidsproductiviteit via de ontwikkeling van humoid robot en telepresence-robot voor resp. logistiek en anamnese) – beide als onderdeel van Plan Medtech 2025-2027 – en pop-up health hubs (op verschillende locaties in Brabant, gericht op tijdig en laagdrempelig signaleren van gezondheidsproblemen, verhoging van gezondheidsvaardigheden en het op de markt brengen van innovaties). Bovendien worden gezamenlijke proposities ontwikkeld met de provincies Gelderland en Overijssel om met bedrijven, kennisinstellingen en het Rijk gezamenlijk meerjarig te programmeren.

Wat willen we bereiken?

De Brabantse economie is verregaand circulair.

Indicatoren:

- Het gebruik van niet-vernieuwbare grondstoffen is volgens de landelijke afspraken met 50% verminderd in 2030.

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Landelijke en regionale monitoring op deze indicator heeft de afgelopen jaren laten zien dat het onzeker is of we de doelstelling voor 2030 gaan halen. Uit de meest recente data in Noord-Brabant kunnen we opmaken dat er sinds 2021 een reductie te zien is van ongeveer 13% (4.000 kton) in het gebruik van abiotische grondstoffen. Als nieuwe data over 2024 en 2025 beschikbaar komt dan kunnen we beter duiden of er sprake is van een structurele daling en of we de doelstelling voor 2030 gaan halen. We verwachten de data over 2024 in het najaar van 2026. De data over 2025 verwachten we in 2027.

Wat gaan we daarvoor doen?**Reduceren van het gebruik van primaire grondstoffen**

Indicator	2026	2027
In 2027 is de ketenaanpak in de maakindustrie in uitvoering gebracht voor prioritaire productgroepen (kapitaalgoederen): semicon, machinebouw algemeen.	Opdracht verleend/in uitvoering	In uitvoering

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Innovatiecoalitie circular semicon is in uitvoering. Naast de 4 programmalijnen die een cofinanciering vanuit de provincie hebben ontvangen zijn er aanvullend drie programmalijnen ontwikkeld en in werking getreden vanuit de TKI HTSM. Bovendien wordt in het kader van deze innovatiecoalitie een verkenning gedaan naar de kansen en risico's met betrekking tot kritieke grondstoffen. Het Circular Businessprogram Semicon is genomineerd voor de Transition awards 2026.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Als onzekerheden zijn zeker aan te merken:

- I.v.m. afhankelijkheid derden geldt voor subsidiebeschikkingen m.b.t. MKB, Innovatiecoalities, campussen, Talentontwikkeling en DataEconomie dat het onzeker is of (alle) subsidiebeschikkingen nog in 2026 gerealiseerd kunnen worden of dat deze doorschuiven naar begin 2027.
- Europese Programma's/MIT; M.b.t. EFRO-bijdrage, Europese programma's en MIT gaan we v.w.b. cofinanciering (Europese) programma's, uit van de subsidieplafonds van de opengestelde regelingen. De daadwerkelijke (beschikkingen van deze) projecten kunnen natuurlijk lager uitvallen of later plaatsvinden ook hierbij zijn we afhankelijk van derden.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

5. Economie	Begroting t/m wijz. 3	Wijziging 4	Begroting t/m wijz. 4
Lasten	74.223	24.428	98.651
Baten	14.208	16.094	30.303
Saldo baten en lasten	60.014 N	8.334 N	68.348 N

